

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd religiosus bona opera strenuè faciat. Cap. xxxi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

tum ad te missum, id est, internum impulsus audieris, cum virga pastoritia, hoc est, arcana increpatione te percussus esse cognoveris, ne contradicias gubernanti, & pasceri te, sed sequere illum, & regi, ac duci te finito, ut hic ad veram iustitiam, & in futuro ad æterna pascua tandem admittaris.

Quòd religiosus bona opera strenuè faciat.

CAPVT XXXI.

X his, quæ in superiori capite diximus, liquet, obediendum esse voci Dei, siue ea per Scripturam diuinam, siue per traditionem maiorum, siue per sermonem prælatorum, siue per internam nobis inspirationem constiterit. Cui voci nequam perfectè obedimus, si bona quæ Dominus præcipit, aut à nobis poscit, tepidè & remisse faciamus. Deus enim magnus est: Dominus, quin & ipsa magnitudo, atque maiestas, qui vult quod principes volunt, scilicet diligentissimis obsequiis deliniti, & perfectis virtutis actionibus honorari. Vnde & substantiam operis mandat, & modum etiam operis dicit: ita scilicet ut bonum quod facimus, gnauiter strenuèque præstemus. Qui cupit ergo Deo per omnia placere, & aliquam mentis puritatem assequi, non putet instrumentum huius puritatis esse, sine vilo ordine, aut modo multitudini operum bonorum insistere, sed bene & diligenter bonis operibus suæ vocationi & suis viribus congruentibus occupari. Sicut enim non est ille optimus pictor (ut simili Nazianzeni vtar, ad aliud propositum adducto,) qui multiplices, & egregios colores frustra miscet, & veluti pratum in tabula depictum ostendit, sed qui veras, & pulcherrimas formas penicillo delineat: ita non est perfectus Dei seruus, qui multitudine bonorum operum vtrumque factorum suam vitam format, sed qui pulcherrimis, & perfectis operibus, siue illæ plura sint, siue pauciora seipsum honestat. Numquam optimum scriptorem dicimus, qui multa scribit, neque optimum oratorem qui multa loquitur, sed ille optimus scriptor habendus est, qui iuxta propositam materiam doctè, prudenter, & eruditè scribit, & ille perfectus orator, qui selectissimis verbis, & sententiis dicit, & rationum pondere, ac efficacitate dicendi, quod intendit, persuadet. Si in his, & in omnibus artibus non bonum facere, sed bene & pulchrè facere artificem perfectum constituit, idem de studio virtutis sentiendum est, ut quemque perfectum, ac sanctum faciat, non orare, aut obedire, aut aliquid quodpiam bonum facere, sed feruenter orare, deuotè obedire, & quicquid bonum est, solerter, & diligenter operari. Faciat sutor calceos, qui nec pedes eius, in cuius gratiam facti sunt, capiant, nec formam calceorum habeant, omnes ridemus, & qui pecuniam pro illis obtulit, indignatur. At calcei sunt: Non inficior, sed perperam, & non ad vsum pedum operiendorum compacti. Ita frater, Dæmones rident orationem tuam, rident obedientiam tuam, rident psalmodiam, & mortificationem tuam, & Dominus cui ista offers, indignatur, quia omnia tepida, distracta, & quali per consuetudinem facta sunt, & stercore innumerabilem imperfectionum perfectio infecta. De quibus ait Ieremias: Viderunt eam hostes, & deriserunt Sabbata eius. Hæc enim opera (quod ad

Greg.
Nazianz.
orat. de
vita diffi-
rensi.

Iheremo. 1.

A suam substantiam attinet) Sabbata sunt, quibus homo ab operibus feruilibus, scilicet à peccatis vocat, in virtute tamquam in sancto otio requiescit, sed Dæmones hæc Sabbata rident, quia illis mēs nostra non proficit, nec suam virtutem auget, imò potius tepiditatis morbo languescit. Quòd verò his hostiis ac sacrificiis Dominus indignetur, audi Malachiam dicentem: Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est? & si offeratis claudum, & languidum, nonne malum est? offer illud duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit faciem tuam, dicit Dominus exercituum. Cæca est bona operatio, quam non oculi rectæ & puræ intentionis dirigunt: Claudum est opus, quod non humilitas, & propria diffidentia sustentat: B Languidum est virtutis sacrificium, quod irreuerentia, segnitie, superbia, aut alio quopiam defectu fedatum est. Si hæc offerantur Ecclesiarum principi, ait Hieronymus, aut cuiilibet erudito, sapientique doctore, nonne repudiabuntur, & in contumeliam eius recident, qui talia est ausus offerre: quanto magis Dominus repudiabit, qui sanctior est, & qui plenius inuerecundiam nostram agnoscit?

Malach. 1.

Hiero. ad
c. 1. Ma-
lachia.

Detrimta igitur bonorum operum tepidè & remisse factorum numeremus. Primum: Deum non placant. Secundum: Angelorum, & Sanctorum iram merentur. Tertium: Dæmones ad risum & contemptum prouocant. Quartum: Minimè ipsum operantem perficiunt: Quintum: Maiorem in dies difficultatem assequendæ perfectionis inducunt. Sextum: C Tempus ferè sine fructu consumunt. Deum quidem bona opera malè & segniter facta non placant, qui suæ maiestatis contemptum ducit, cultu tam irreuerenti, ac tepido à suis seruis honorari. Quem cum nausea & indignatione repellit, dicens: Calendas vestras, & solemnitates vestras, odiuit anima mea, facta sunt mihi molesta, laboravi sustinens. Bonis quippe operibus quasi solemnitatem celebramus, & Deo primos, hoc est, præcipuos dies nostræ peregrinationis offerimus. Sed istos dies, & ista solemnia Dominus reicit, cum ea segnia, & imperfectionum plena animus irreuerentia sordens emittit. Deinde angelos & sanctos ad iram incitant. Quoniam illi Dei famuli purissimi, qui tanta cura ei seruiunt, tanto tremore famulantur, non possunt non indignissimi putare, quòd homines tantis ei defectibus obsequantur, ac si non Deo, sed homini abiecto seruiant. Præterea Dæmones ad risum prouocant. Nam (ut Hermæ similitudinem afferamus) quemadmodum si quidam peracta vindemia quasdam amphoras multo repletet, alias verò semiplenas relinqueret, illis quidem prætermisissis istas tantum anxius visiteret, quantum vinum posset corruptionem cōtraxisse: Ita Dæmon non visitat plenos, & perfectos viros, sed semiplenos, illos nempe, qui substantiam quidem bonorum operum habent, sed modum debitum, id est, intentionis rectitudinem, & feruorem in operando non retinent. Hos, inquam, querit, ut non de eorum detrimento doleat, sed ut eos feruore vacuos veluti vino corrupto occupatos irrideat. Hæc etiam opera segniter facta operantem non perficiunt. Quoniam virtutum habitus tepidis, & remissis actionibus non augentur (ut non sola philosophica disciplina, sed etiā experientia clamant) sed saltem contrariis crescentibus eorum vigor minuitur, & ad interitum disponuntur. Quod & Salomō fatetur, dicens: Egestatem operata est manus remissa; manus autem fortium diuitias parat. Et rursus: Manus fortiam dominabitur, quæ autem remissa est, tributis seruiet. Quoniam modo manus remissa, & negligens egestatem incurrit, & in seruitutem se redi-

git,

Hermas.
Pastor. 5.
ad finem.

Preu. 10.

Preu. 12.

git, nisi quia ipsa operandi negligentia, & assiduitate remissè viuendi, dum vitia ex tepeditate venientia fouet, bonos mores prius acquisitos attendat? Et quæ antea virtutibus sulsa dominabatur, nunc vinculis focordiae, ligata virtute, hostibus suis, scilicet vitiis subiicitur. Hinc autem oritur, vt tepida opera difficultatem acquirendæ perfectionis inuehant: quia ipsa consuetudo tepide orandi, distractè meditando, & irreuerenter pfallendi, non habitum virtutis promouet, sed habitum tepiditatis, distractionis, & irreuerentiæ progignit, (& idem de aliis operibus segniter factis esto iudicium.) Isti verò habitus in corde radicari ipsum deprimunt, & vinciunt, ne ad opera feruida atque perfecta volare possit. Denique opera ista tempus sine fructu consumunt. Vt enim Bonauentura ait: Dies, vel hora, quæ negligenter officia pertransierit, nequaquam ulterius poterit reuocari, cum temporis sequentis officium, suam nihilominus diligentiam & deuotionem requirat.] Et profectò vel hæc sola cõsideratio deberet nos ad magnam diligentiam excitare, quòd opus semel tepide factum vlllo tempore recuperare non possumus. Si enim exempli gratia aliquam ex canonicis horis segniter, distractè, & festinanter pronunciaſti, & eam scrupulis agitatus repetas, nequaquam tempus in ea recitanda infumptum recuperas. Quoniã presens tempus, in quo illam orationem repetis, suam actionem bonam habebat (nisi otiosus viuas) cui illud debuisses tribuere.

S. Bonauentura
in speculo
2. p. prim.
capit. c. 1.

Ista omnia detrimenta vna virtute diligentie vincuntur, quare enitendum est, vt omnia bona opera diligenter, & strenuè excutiantur. Sed quæ feruorem in bonis actionibus nobis immittent, & ad istam diligentiam excitabunt: Certè ista quæ sequuntur. Primò, ò serue Dei, tuas vires attende, & mensuram gratiæ tibi diuinitus oblatam attentè cõsidera, & non, aut maiora, aut plura virtutum opera aggrediaris, quam commodè possis sustinere. Opera quidem vel diuinis præceptis iusta, vel sanctis religionum institutis ordinata, non multa admodum sunt, & quæ non possint à quoquam sine multo labore præstari. His verò tu non adicias, nisi quæ commodè, & cum mentis tranquillitate valeas exerce. Est enim dolus aduersarij nostri, spirituales viros ad multa, aut religionis, aut pietatis opera supra vires ipsorum mouere, non quia ipsi curæ sit, vt bonum faciant, sed vt tot occupationibus onerati, omnia malè & tepide, & festinanter perficiant. His igitur tantum inſiſte, quæ possis perfectè præstare, & eas, verbi gratia, horas in meditationem, aut contemplationè impende, eas vocales orationes recita, eam corporis asperitatem admittite, id temporis lectioni, aut studio sacræ Scripturæ concede, quod te nõ turbet, nec nimis oneret, nec in aliquo virtutis studio festinare compellat, reliqua si præcepta, aut debita non sint, confidenter omittite. Postquã verò ista diligenter cõsideraueris, intentissimis & assiduis precibus à Deo postula (qui fons est omnium bonorũ) vt te sedulum, & diligentem suum seruum faciat, & viam ac rationem, qua ei perfectè placeas, edoceat. Dic frequenter in corde tuo: Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me:] & nomine viarum, quæ latiores sunt, bona opera, quibus ad Deum itur; nomine verò semitarum, quæ sunt angustiores, feruorem, & diligentiam, & bene operandi modum intellige. Hæc duo itaque iugiter postula, quia bonum opus sine bono modo factum, & focordiae, ac irreuerentiæ vitiis affectum, non sufficit ad mundandam tuam mentem, nec ad perfectionem, quam cupis, assequendam. Item: ne sis mo-

Psalm. 14.

A rosus in bonis operibus, nec differas de hora in horam, & de tempore in tempus, ne incommoditate constrictus, in oratione, aut in aliis festinare compellaris. Qui enim sanctas actiones procrastinant, aut de hac hora, in qua deberent fieri, in aliam differunt, similes sunt sceminis, difficiles partus habentibus, quæ & cum maiori dolore, & periculo pariunt, & aut emortuos, aut mutilos factus emittunt. Sic isti bona orandi, aut meditando transacta, periculo se omittendæ orationis exponunt, & cum repugnantia se colligunt, & orationem aridam, tepidam, & distractam profundunt. At animæ perfectæ, aut ad perfectionem currentes, similes sunt mulieribus Hebræis, de quibus in Exodo dicitur: Non sunt Hebrææ, sicut Ægyptiæ mulieres, ipsæ enim obſtericandi habent sciẽtiã, & prius quam veniamus ad eas, pariunt.] Eo quòd animæ iustorum, vt inquit Ambrosius, non expectent artes, & disciplinas propter inuentionum genera, nec requirant ad iumenta generandi, sed sponte partus suos fundat, expectationemque præueniant.] Vnaquaque igitur bona actio suam horam, aut suum tempus habeat, in quo commodè, & sine molestia fieri possit, & numquã extra illud destinatum tempus illam reicias, nec sine vrgenti causa (vt postea dicemus) ordinem tuæ exercitationis prætermittas, si cupis bona opera diligenter facere, & aliis occurrentibus occupationibus non impediri, sed temporis commo-

ditate iuari. Cum verò aliquod opus bonum aggredieris, etiã si minimum aut leuissimum videatur, illud magni momenti, & apud Deum magni valoris esse memento: qua meditatione formatus, opus occurrens nõ perfunctoriè, non quasi aliud agens, sed quietè, attentè, & deuotè incipies, continuabis, atque perficies. Ita Dei obsequia respiciebat Beatus Bernardus, de quo legimus, quia in rebus communibus inerat illi singularis puritas, & deuotio non communis.] Ita etiam de his cogitabat Beatus Pater noster Ignatius, de quo hæc scripta sunt: Nec vllum quamuis leue religionis obibat officium, quin eius animi ardor, ex toto corporis habitu, ac præsertim ex fronte, atque oculis emicaret: ex quo facilè existimari potest, qualem ille se in horaria precatone, psalmisque, & in sacrificio Missæ præstitit.] Et id quidem meritò. Nullum est enim Dei obsequium, quantumuis exile

D videatur, quod non, ab homine grato, & debito modo factum, gratiam augeat, & gloriæ coronæ aliquod dignitatis adiciat. Quòd si homo illud opus diligentissimè perficit, ex quo bis mille aureos sperat lucrari, quali cura, ac diligentia nos benedictioni mensæ, aut gratiarum actioni, quæ post cibum sumptum fit, aut aliis similibus deberemus interesse, ex quibus non bis mille aureos, non centum mille, non mille millia, non infinitam auri, & argenti, & gemmarum copiam, sed (quod in immensum hæc superant) gratiæ & gloriæ augmentum speramus: Certè vilissima etiam obsequia regibus & principibus viris à suis famulis exhibita, mirabili sollicitudine procurantur, ne illis, à quibus toti pendunt, aliquo modo displiceant. Et nos non regi terreno, sed illi, qui solus est rex, famulamur, & illi sub cuius nutu omnia curuantur imperia, non ergo segniter, & incuriosè minora ei obsequia præstamus. Si verò ista strenuitatem & diligentiam requirunt, qualem curam par est collocare in rebus maioribus, quæ ad Dei cultum, & venerationem spectent? Equidem puto quia maximam curam exigunt, quæ nos totos absorbeat, & pro illo tempore ab omnium terrenorũ cura diuellat. Ad hoc pertinet, quod Hugo ait.

E

Ecc Quamuis

Exod. 5.

Ambrosius de
fuga sacro-
li. c. 8.

In vitam
lib. c.

Lib. 3. vi-
ta per
Massimum
c. 1.

ht.

ad
da-

af.
5.
em.

10.
12.

Hugo, in
instit. n. c.
lit. c. 3.

Aug. bid

Gregor. 1
Mor. c. 38

Thren. 2.

Quamvis in nullo loco homo disciplinam deserere debeat, diligentius tamen, & magis sollicitè ibi conseruanda est, ubi vel neglecta pluribus generat scandalum, vel custodita bonæ imitationis exemplum. Hæc ille, & sapienter. Nam licet in omnibus Dei nos aspicientis oculos præcipue vereri debeamus, siue illa publicè, & coram aliis, siue occultè, & sine arbitris fiant, tamen ad hæc ipsam Dei reuerentiam pertinet, vt coram aliis maiorem in eius cultu diligentiam ponamus. Quo & nobis ipsis, & aliis aspicientibus eluceat, diuina illa maiestas, cui seruiamus, quam sit diligentissimo obsequio, & profundissima veneratione digna. Et ideo nonnulli quæ diuini cultus publicè acti sunt, non tam necessitatis quam deuotionis, & seruoris causa præueniunt. Quod & ipse Hugo monet his verbis. Sæpe illa quæ in publico necessaria sūt, quemdam prius in secreto exercitationis vsu exposcunt: quia si ea profus in occulto negligimus, vt postmodum eis, dum opus est, in publico non valeamus. Et tunc, aut profus à disciplina deficientes, intuentibus scandalum facimus: aut ineptè id quod in nobis non est, simulare conantes, irrisionem excitamus. Hæc quæ Hugo monet, opere præstabat beatus Pater noster Ignatius, qui antequam ad altare sacræ peracturus accederet, in cella illius diei Missam apud se legebat, & qua ratione cuncta agenda essent, præueniebat. Nec credendum est, hominem literatum, & cognitione diuinarum rerum satis instructum, id necessitatis causa fecisse, quasi tunc syllabas iungere disceret; sed deuotionis ardore, & eximia quadam erga diuinam maiestatem reuerentia tactum, obseruasse.

Id demum ad opera studiosa diligenter præstanda confert, si ea in principio, in progressu, & in fine ipsorum diligenter inspiciamus. Vt enim ait Gregorius. Tribus modis bona nostra hostis antiquus insequitur: vt videlicet hoc quod rectum coram hominibus agitur, in interni iudicis conspectu vitietur. Aliquando namque in bono opere intentionem poluit: vt omne quod in actione sequitur, eo parum, mundumque non exeat, quo hoc ab origine perturbat. Aliquando verò intentionem boni operis vitare non præualet, sed in ipsa actione se quasi in itinere opponit, vt cum per propositam mentis securior quisque egreditur, subiecto latenter vitio, quasi ex insidiis perimatur. Aliquando verò nec intentionem vitiat, nec in itinere supplantat: sed opus bonum in fine actionis illaqueat: quantoque vel à domo cordis, vel ab itinere operis longius recessisse se simulat, tantò ad decipiendum bonæ actionis terminum astutiùs expectat: & quò incautum quemque quasi recedendo securum reddiderit, eò illum repentino nonnumquam vulnere dirius insanabilisque transfigit. Cum ergo hostis humani generis tribus his modis nostris operibus insidietur, victoria, quam ab eo reportare cupimus, triplicem à nobis curam bonæ actioni impendendam requirit. Ille quidem caput operis, id est, intentionis oculum excæcare contendit. Secundum illud Ieremiæ: Facti sunt hostes eius in capite. Caput enim operis hostes adoriuntur, cum bonam intentionem in præposteram mutare conantur. Sed huic impulsui securum defensionis opponimus, cum bonam intentionem placendi Deo seruare curamus. Deinde si dolus iste non prosperè sibi successit, ipsam corpus actionis fœcordia, irreuerentia, nimia festinatione, superbia, & mille aliis modis fœdere molitur. De quo Sanctus Dauid in quodam psalmo conqueritur, dicens: In via hac, qua ambulabam, absconderunt superbi laqueum mihi. Quoniam si opus nostrum

via nostra est, qua Deo appropinquamus, in via hostis laqueum abscondit, cum in ipso progressu operis nos scopulis imperfectionum illidit. At strenuitas operandi, & in dies perfectiùs & diligentius perficiendi quod cœpimus, ista aduersarij astutiam irridet. Qui impedimeta bonis actibus Deo permittente apponere potest, at nobis nolentibus, & imperfectionis muscas abigentibus fœdere non potest. Tandem fini operis insidias parat, dum ex bonis operibus ad iactantiam, ad falsam securitatem, ad otium, & torporem instigat. Ipse enim mordet vngulas equi, vt cadat ascensor eius retrorsum. Qui & eam maledictionem accepit. Ipsa conteret caput tuum; & tu insidiaberis calcaneo eius. Sed in isto etiam bello vincimus, cum post multa bona opera, dum negligentias nostras respicimus, nos viliores, & inferiores putamus. Dum perpendimus nihil esse tam magnum, quod comparatione puritatis, quam possemus acquirere, non sit exiguum. Si hæc in bonis operibus seruauerimus, illa nos sensim quotidie superiores & sanctiores facient, & Deo nostris votis fruente, ad maiorem semper perfectionem prouehent.

Gen. 49.
Genes. 3.

Quòd religiosus ab operibus supererogationis non desistat.

CAPVT XXXII.

Vt ea, quæ superius dicta sunt, legitur, forsitan putabit nos prætextu bene & diligenter opera studiosa præstandi, velle spirituales iustorum mentes ad sola præcepta, & opera debita facienda restringere, & opera non debita, nec iusta, damnare. Diximus enim proprias vires à quoquam esse considerandas, & bonorum operum multitudinem refecandam, quæ nos festinenter, & sine tranquillitate vincere cogat, & vires diuinitus concessas excedat. Ex quo videtur sequi sola præcepta seruanda esse, & ad summum à regula, vel instituto nostro iusta præstanda, ad quæ vires hominis vix videntur sufficere. Quis namque præceptis diuinis, & Ecclesiasticis cinctus, & multiplicibus religionis, quam professus est, obseruantis oneratus, poterit, postquam hæc actione compleuerit, alia onera, ad quæ non teneatur, superaddere, & præceptis, atque consiliis, quibus se per vitam religiosam ligauit, nouas curas virtutis adijcere? Præsertim cum legis perito interroganti, quid faciendo vitam æternam possideret. Sola à Domino dilectionis Dei & proximi sint mandata proposita, adiectumque responsioni: Hæc fac & viues. Quasi diceret, ad vitam æternam, quam inquirimus, consequendam, præcepta tantum esse custodienda, & nihil aliud postulandum. Sed absit à nobis talis estimatio, quia non, opera bona, non debita (quæ supererogationis vocamus, quòd operibus iustis iam completis addantur) sed imprudentiam, & præsumptionem illorum, qui vltra vires se onerant, reprehendimus. Qui benignitatem Dei, pauca, & non difficilia mandantis, & discretam prudentiam familiarum religiosarum, sanctissimis obseruantis omnes suorum filiorum vires non exhaustientium, aduertimus. Quare sanctæ religiones, vt latè profequitur Hugo, & sunt erga delicatos misericordes, & erga fortiores moderatæ. Qui etiam scimus Dominum quidem ad vitam æternam consequendam præcepta

Luc. 10.

Hugo, lib.
2. de Cla.
stro an. c.
13. &
14.

tulisse.